

GALATALAISKIRJEEN SELITYS III

Martti Luther

MARTTI LUTHER
10.11.1483 – 18.2.1546

KATHARINA VON BORA
29.1.1499 – 20.12.1552

Martti Luther, GALATALAISKIRJEEN SELITYS
 Turun Kirjapaino ja Sanomalehtiyhtiö 1932. s.718.
 Kooste, esipuhe ja tehosteet: Väinö Hotti

MARTTI LUTHER – GALATALAISKIRJEEN SELITYS (kooste)

VARMUUS KUTSUMUKSESTA

Evankeliumin julistaja olkoon siis varma siitä, että hänellä on Jumalan kutsumus (30).

Kaikkien näet pitää uskoa Paavalin saarnaama evankeliumi tahi joutua kirouksen ja tuomion alaiseksi (77).

Eikä kirkossa saa esittää eikä kuunnella muuta oppia kuin Jumalan puhdasta sanaa – muussa tapauksessa **olkoot niin opettajat kuin kuulijatkin kirohut!** (79).

Pitäköön siis jokainen huolta siitä, että on varmaa varmempi kutsumuksestaan ja opistaan, jotta vähääkään epäilemättä ja pelkäämättä uskaltaisi Paavalin kanssa sanoa: `Vaikka me tahi enkeli taivaasta` jne. (90).

Samoin minäkin: minä olen varma ja Kristuksen Hengen kautta siinä vakaumuksessa, että **oppini kristillisestä vanhurskaudesta on tosi ja kiistämätön** (242).

HYVÄT TEOT

”Moneen vuosisataan ei kukaan näet ole opettanut hyvistä teoista paremmin ja jumalisemmin **kuin me nykyään opetamme**” (mt. 111).

”Jumaluusopin mukaan näet **vanhurskaiksi tehdyt tekevät vanhurskaita tekoja**; filosofian mukaan on toisin: vanhurskaita tekoja tekevät tulevat vanhurskaiksi” (312).

”**Jumaluusopin alalla uskosta irrallaan oleva teko on aivan arvoton**” (317).

”Eikähän maailmalla olekaan sitä armoa, **että se kiittelisi hurskasten hyviä tekoja**, puhumattakaan siitä, että se antaisi niistä korvausta; sillä se ei niitä huomaa, ja, jos huomaakin, se ei arvostele niitä hyviksi teoiksi, vaan **häijyimmiksi tihutöiksi**, ja ne, jotka sellaisia tekevät, se potkii pois maailmasta ihmiskunnan turmiollisimpana ruttona. Niinhän Kristuskin, maailman Vapahtaja, sai äärettömän suurista ja sanomattomista hyvistä teoistaan osakseen häpeällisimmän ristinkuoleman. Samoin tuli apostoleista, jotka toivat maailmalle armon ja iankaikkisen elämän sanan, **’kaiken maailman tunkio ja joka miehen hylky’** (1 Kor:4:13) (401-402).

OIKEA OPPI

Tosin muutamia palajaa, mutta vain sellaisia, jotka ovat lievemmän lumouksen vallassa, - lumouksen johtomiehet ja alkuunpanijat eivät palaja... **Samoin minäkin: olen varma ja Kristuksen Hengen kautta siinä vakaumuksessa, että oppini kristillisestä vanhurskaudesta on tosi ja kiistämätön** (242).

Lankeemus opillisessa suhteessa ei ole inhimillistä, vaan **perkeleellistä** (580).

Rakkauden saattaa sopivalla hetkellä vaaratta sivuuttaakin, mutta ei sanaa eikä uskoa (587).

Yksi opin ´piirto` (Matt.5:18) on suuremman arvoinen kuin ´taivas ja maa`; siksi pä emme salli sitä vähimmässäkään määrässä loukattavan. Elämässä sattuvia hairahduksia taas saatamme varsin hyvin katsoa läpi sormien (590).

Mutta oppimme on Jumalan armosta puhdas, kaikki uskonkappaleemme varmat ja Pyhään Raamattuun perustuvat. Perkele mielellään ne tarvelisi ja turmelisi; siksi pä hän niin salakavalasti käy kimppuumme. mm. sillä tepsivällä todistelulla, että seurakunnissa vaalittavaa rakkautta ja sopua ei saa loukata (591).

SUHDE MAAILMAAN

Jumalattomien taas en mitenkään toivo niitä (ajatuksiani) hyväksyvän, vaan minä **toivon niillä ärsyttäväni heitä ja heidän jumalaansa, perkelettä (10).**

ANTINOMISMI

ANTINOMISTI

JOHANNES AGRICOLA

20.4.1494 - 22.9.1566

”Luther sanoi, että kukaan paaveista ei ole häntä kiusannut niin paljon kuin **Agricola** (Johannes). Agricola väitti, että katumusta ei synnytä laki, vaan evankeliumi, joten kristillisessä kirkossa ei sovi lainkaan saarnata lakia. ‘Kymmenen käskyä kuuluu raastupaan eikä saarnatuoliin. Kaikki ne, jotka ovat tekemisissä Mooseksen kanssa, menevät varmasti perkeleen huomaan. Hirteen Mooseksineen’”
(Tunnustuskirjat, s.53).

Saatana...synnyttää...niiden lahkosuunnan, jotka opettavat, että kymmenen käskyä olisi seurakunnasta poistettava ja **ettei ihmisiä saa pelottaa lailla, vaan suloisesti kehottaa Kristuksen armolla (12).**

PAAVIN KIRKKO

Noin paavikin nykyään, hänellä kun ei ole yhden yhtäkään raamatunkohtaa, jolla saattaisi itseään puolustaa, käyttää yhtenä tätä samaista todistelua vastaamme: ‘Kirkko, kirkko!’...

Kaikein enimmäin hän tähdentää tuota: **kristikunta ei saata hävitä eikä kukistua.** Tämä todistus tehookin kaikkein useimpiin (29).

Minä tiedän, että jumalisten pitää olla nöyriä, mutta paavia vastaan minun pitää röyhkeillä pyhällä röyhkeydellä: Paavi, en tahdo alistua valtaasi, en tahdo käyttää sinua opettajanani, **koska olen varma, että oppini on varma ja jumalallinen (126).**

Paremminkin meidän siis pitää kiinnittää huomiomme paavilaisten jumalattomaan oppiin ja ulkokultaisuuteen kuin heidän paheelliseen elämäänsä (543).

IHMINEN LUONNOLLISESSA TILASSAAN

Ja kuta viisaampia, oikeudenmukaisempia ja pyhempää ihmiset ovat Kristuksetta, **sitä enemmän he vahingoittavat evankeliumia** (59).

Luonnostaan kaikki ovat sitä mieltä, että laki vanhurskauttaa (370).

Siitä nimittäin, että ihmiset ovat pitänee kiinni tuosta korkeammasta: Jumala on olemassa, on saanut syntynsä kaikki epäjumalanpalvelus (476).

Kaikki se siis, mitä maailmalla on parhainta ja pyhintä Kristuksetta, on syntiä ja harhaa (580).

USKON TAISTELU

Niin minäkin munkkina ollessani valvomisissa ja paastoissa olen kokenut kovempaa kuin kaikki ne, jotka minua nykyään vainoavat. Ruumiillisen terveyteni menettämisen uhallakin minä taikauskoin aina hourupäisyyteen ja mielettömyyteen saakka. Ja **sen, mitä tein, minä tein vilpittömässä kiivaudessa Jumalan tähden** (91).

Minä näet siinä määrin kammoksuin **Johannes Hussin** nimeäkin, että päättelin oleva rikollista ja jumalatonta edes ajatella häntä (94).

Ei kukaan ole milloinkaan langennut niin syvälle, ettei voisi jälleen nousta, ja päinvastoin: kukaan ei ole seisonut niin lujana, ettei saattaisi langeta (140).

Minun kimppuuni hän (saatana) tavan takaa karkaa, vajottaa minut synkkämieliseen mietiskelyyn siinä määrin, että saa Kristuksen minulta kerrassaan pimitetyksi jopa ryöstetyksi (237).

Ei edes täydellisemmälläkään pyhillä ole täyttä ja alituista iloa Jumalassa, vaan heidän sieluntilansa vaihtelee: milloin ovat murheellisia, milloin iloisia (277).

Usko on jotakin vaivalloista, sitä ei niinkään helposti eikä väleen opita, niin kuin lörpöttelevät kylläiset ja paisuneet henget, jotka yhdellä kertaa tyhjentävät koko Raamatun sisällön (468).

On hurskasten elämä kuitenkin voimakasta juoksua, vaikka se ryömimiseltä näyttäisikin (579).

Munkkina ollessani minä olin sitä mieltä, että autuuteni oli mennyttä kalua heti paikalla kun vain tunsin lihallista aistihimoa, toisin sanoen, paha viettä, hekumaa, kiukkua, vihaa, kateutta yms. jotakuta veljeä kohtaan. Minä yritin monenmoista: kävin ripillä joka päivä jne., mutta en päässyt puusta pitkään. – lihan himo yhä vain uusiintui (625).

On siis erittäin hyödyllistä, että joskus saamme tuntea luontomme ja lihamme pahuutta, jotta silläkin tavoin heräisimme **sekä kehoittuisimme uskoon ja Kristusta avuksi huutamaan**. Näin kristitystä sukeutuu valtaisa mestari ja ihmeteltävä luoja: hän osaa surusta tehdä iloa, pelosta lohtua, synnistä vanhurskautta, kuolemasta elämää (626).

LAHKOLAISET

Samoin lahkolaiset vaativat tekoja uskon lisäksi (181).

Ei siis ole olemassa mitään muuta mahtia eikä keinoa torjua luotaan lahkosuuntia kuin **yksinomaan tämä kristillinen vanhurskauttamisoppi** (218).

Jos he (lahkolaiset) tarkasti (ja väärentämättä) olisivat opettaneet vanhurskauttamisoppia, olisivat kuvat ja muut kirkossa vallitsevat väärinkäytökset itsestään rauenneet (271).

LAKI

On askel kohti terveyttä se, että sairas tuntee ja tunnustaa tautinsa (281).

Samoin lakikin oikeassa käytössä ollessaan muitta mutkitta paljastaa synnin, saa aikaan vihaa, syyttää, saattaa kauhuun ja vie mielet epätoivon partaalle. (**Tämä on lain varsinainen käyttö**;) ja tähän lain (pitää) pysähtyä (376).

Jumalalle onkin **ominaista** nöyriä korottaminen, nälkäisten ravitseminen, sokeiden valaiseminen, kurjien masentuneiden lohduttaminen, syntisten vanhurskauttaminen, kuolleiden eläväksi tekeminen, epätoivoisten ja kadotukseen tuomittujen autuuttaminen (378).

Se lain käyttö on siis kaikkein parhain, kun näet lakia osataan viljellä siinä määrin, että se nöyryyttää ja **panee janoamaan Kristusta** (396).

Kaikki rakastaisivat ja kiittäisivät Jumalaa, ellei hänellä olisi helvettiä ja ellei hän rankaisi pahoja. Mutta kun hän rankaisee pahoja, ja kun kaikki ovat pahoja, niin he – sikäli kuin ovat lain alle suljettuja – väkisinkin vihaavat ja mitä hirveimmin rienaavat Jumalaa (404).

Lain varsinaisena tehtävänä onkin saada meistä synnalaisia, nöyryyttää ja tappaa meitä, viedä meidät helvettiin ja riistää meidät puti puhtaiksi, mutta siinä tarkoituksessa, että tulisimme vanhurskaiksi, meidät koroitettaisiin ja tehtäisiin eläviksi, vietäisiin taivaan korkeuksiin ja saisimme omaksemme kaiken. **Se siis ei tapa vain tappaakseen, vaan se tappaa elämäksi** (413).

Laki siis parhaimmassakin käytössään ollen kykenee ainoastaan viemään synnin – ja kuolemankauhun tuntemiseen (434).

Sillä niin kuin härät, jotka kovin vaivautuneina kantavat iestä, eivät korvaukseksi saa mitään muuta kuin ruokansa, ja niin kuin ne, sitten kun eivät kelpaa ikeellisiksi, teurastetaan, niin nekin, jotka laista etsivät vanhurskautta, ovat vankeja, ja heitä painaa orjuuden ies, toisin sanoen laki, ja loppujen lopuksi, kun kauan ovat kovalla työllä ja tuskalla itsensä loppuun näännyttäneet, saavat palkkansa: **he jäävät orjaraukoiksi ikipäivikseen** (552).

UUDEN ELÄMÄN MERKKI

Sillä jos ken tuntee rakkautta sanaa kohtaan, halusta kuuntelee Kristusta, puhuu hänestä, ajattelee häntä, opettaa ja kirjoittaa hänestä, tietäköön, että tämä ei ole inhimillisen tahdon eikä järjen aikaansaannosta, vaan Pyhän Hengen lahjaa; ja päinvastoin: siellä, missä sanaa vihataan ja halveksitaan, siellä perkele, tämän maailman jumala hallitsee, sokaisee ja vankeinaan pitää ihmissydämiä, jottei evankeliumin, Kristuksen ihanuuden valo heille loistaisi (449).

PELASTUSVARMUUS

Sanon tämän kumotakseni sofistien ja munkkien turmiollisen opin. He ovat opettaneet ja uskoneet, **ettei kukaan saata varmasti tietää, onko armossa** (449).

Augustinus sanoo aivan oikein ja kristillisesti, että **jokainen, jolla on usko, saattaa sen havaita**. Tämän he (sofistit ja munkit) kieltävät. Olkoon minusta kaukana – näin he sanovat – sellainen varma päättelemine, että olen armossa, että olen pyhä, että minulla on Pyhä Henki (450).

Meidän pitää siis joka päivä päättävästi ponnistella varmuudesta varmuuteen, **perin juurin hävittääksemme tuon tuhoisan valheluulon, joka on riivannut koko maailman: ´Eihän sitä ihminen tiedä, onko armossa`** (452).

Minä olen monisanaisesti osoittanut, että kristityn ihmisen pitää mitä varmimmin päätellä olevansa armossa (458).

UUDESTISYNTYMINEN

Samoin kuin siis lapsi maallisessa suhteessa tulee perilliseksi ainoastaan syntymällä, samoin tässäkin usko yksin tekee Jumalan lapsiksi ne, jotka syntyvät sanasta, mikä on se jumalallinen kohtu, jossa me sikiämme, jossa meitä kannetaan, josta me synnymme ja joka meitä kasvattaa (467).

Jumala antaa sanansa, ja omistamalla sen Jumalan lahjoittamalla uskolla me synnymme Jumalan lapsiksi (478).

Hengellinen syntymähän on täsmälleen samaa kuin usko (527).

JUMALA OMPI LINNAMME

1. JUMALA OMPI LINNAMME JA VAHVA TURVA AIVAN,
ON MIEKKAMME JA KILPEMME AJALLA VAARAN, VAIVAN
SE VANHA VAINOOJA, KAVALA, KAUHEA, ON KIIVAS KIUKKUINEN
JA JULMA, HIRMUINEN. VAIN HERRA HÄNET VOITTA.
2. ON TURHA OMA VOIMAMME, VÄÄRYYDEN VALTAA VASTAAN.
ME TURMAN VALLAT VOITAMME HERRASSA AINOASTAAN.
HÄN, KRISTUS, KUNINGAS, ON VOITONRUHTINAS, LYÖ JOUKOT
HELVETIN, NE TALLAA JALKOIHIN, JA VOITON MEILLE SAATTA.
3. MAAILMA VAIKK` OIS TÄYNNÄNSÄ, PIMEYDEN ENKELEITÄ,
PÄÄLLEMME SYÖSTEN PÄÄNÄNSÄ, HE EIVÄT VOITA MEITÄ.
NE RAIVOTKOHOT VAAN, JA SYÖSKÖÖT KIUKKUAAN, NE SAANEHET
JO ON HERRALTA TUOMION. YKS SANA HEIDÄT KAATAA.
4. SE SANA SEISOO VAHVANA, HE EI VOI SITÄ KESTÄÄ.
KUN KANSSAMME ON JUMALA, KEN MEILTÄ VOITON ESTÄÄ.
JOS VEIS HE HENKEMME, OSAMME, ONNEMME, NE HEIDÄN
OLKOHON, VAAN MEIDÄN IÄT ON, JUMALAN VALTAKUNTA.

